



# ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

найважливіший елемент країни



СААКАШВІЛІ.  
ПАРТНЕР ЧИ ОПОНЕНТ?

# МінФін, почуй ГРОМАДСЬКІСТЬ!



## 8 млрд гривень.

Кожну розмову про громадянське суспільство України потрібно починати з цієї цифри. Це сума коштів, яку українці перерахували на благодійні потреби протягом 2014 року. Це рекордна сума за часи незалежності, і вона майже дорівнює бюджету Міністерства охорони здоров'я. Чи задумувались Ви, скільки з цих грошей заплатили податків? Кожна благодійна смс «схудла» на 45% податку. Кожна матеріальна допомога на 15-20%.

Благодійники збирають кошти, щоб закрити проблеми, з якими держава неспроможна впоратись, а державні органи за це – збирають з благодійників податки. І хочуть збирати їх ще більше.

Оскільки всі громадські організації працюють по білому, то податкова чітко бачить їх ресурси. І в неї така логіка – ми бачимо, що у Вас є гроші, тому ми хочемо частину з них забрати. Те, що ці гроші мають піти на благодійні допомоги, на військових, на хворих дітей і т.д – це податківців не цікавить. Їм треба виконувати план надходжень.

Вже зараз триває боротьба за нормальне положення про Реєстр громадських організацій, який приховано від громадськості намагалась протягнути Державна фіскальна служба.

І вже зараз готуються нові зміни до Податкового кодексу. Чи включені в нього вимоги благодійників? Ні. Чи створить він кращі умови для громадських організацій? Ні.

Чи може він погіршити ці умови? Цього ніхто не знає, бо Міністерство фінансів відмовляється виходити на прямий діалог і обговорювати з громадськістю зміни до Податкового кодексу, які будуть стосуватись благодійних та громадських організацій.

## Чи варто миритись з таким підходом? Однозначно НІ.

І саме тому ми, представники громадських та благодійних організацій, запускаємо адвокаційну кампанію «МінФін почуй громадськість».

## Ми маємо три прості вимоги:

Реєстр неприбутковості не повинен перетворитись в інструмент тиску та громадянське суспільство.

Новий податковий кодекс має передбачати зменшення податкового тиску на благодійні пожертви.

Всі норми Податкового кодексу, які стосуються громадських та благодійних організацій, обов'язково мають пройти процедуру консультації з громадськістю.

Підтримуєте наші вимоги? Долучайтесь!

## Ви можете:

Надіслати лист звернення до міністра фінансів.

Підтримати наш флеш-моб в соціальних мережах.

Розмістити інформацію про кампанію на власних інформаційних ресурсах.

Приєднатись до публічних заходів в рамках кампанії (акцій протесту, круглих столів, зустрічей з представниками міністерства)

Зараз від кожного громадського активіста, волонтера та благодійника залежить, в яких умовах буде існувати громадянське суспільство України.

Максим Лаціба,  
Головний редактор журналу  
«Громадянське суспільство»



# ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

Суспільно-політичний альманах  
«Громадянське суспільство», 4 (24) 2015

Гс ГРОМАДЯНСЬКЕ  
СУСПІЛЬСТВО  
НЕЗАЛЕЖНИЙ ПУБЛІЦИСТИЧЕСЬКИЙ ЖУРНАЛ



ІСТОРІЯ УСПІХУ

## СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

16

### УРОКИ САМОВРЯДУВАННЯ

Телеміст

Бобриця–Європа ..... 4

### МОЖЛИВОСТІ І ПЕРСПЕКТИВИ

Місцеве та економічне  
самоврядування ..... 7

### ІСТОРІЯ УСПІХУ

Соціальне підприєм-  
ництво в Україні:  
феномен успіху  
першого благодій-  
ного магазину..... 10

### ОСОБИСТІСТЬ І ГРОМАДА

Громадськість чекає  
на виконання обіцянок  
Саакашвілі ..... 12

### ПЛАН ДІЙ

«National Civic Agenda»  
Порядок денний  
реформ для розвитку  
громадянського  
суспільства в Україні.... 16

## Суспільно-політичний альманах «Громадянське суспільство», 4 (24) 2015

Головний редактор: Максим Лациба  
Випусковий редактор: Олександр Равчев  
Адреса редакції: м.Київ, вул. Софіївська,18, оф.2.  
тел. (044) 278-28-25, e-mail: [ucipr@ucipr.org.ua](mailto:ucipr@ucipr.org.ua)

Журнал «Громадянське суспільство» видається Українським незалежним центром політичних досліджень в рамках проекту USAID «Громадяни в дії».

Видається на правах рукопису



USAID | УКРАЇНА  
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

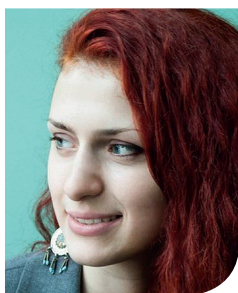
Цей журнал став можливим завдяки підтримці Американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). УНЦПД несе повну відповідальність за зміст, який може не відображати поглядів USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

# ТЕЛЕМІСТ БОБРИЦЯ-ЄВРОПА

Кому ви довірите керувати країною? Людині, яка весь вільний час дивиться телевизор, а тому знає в обличчя всіх членів масонської ложі і напевно в курсі, з якого боку потрібно підписувати мінські домовленості? Чи людині, яка змогла навести лад у власному подвір'ї та організувати, наприклад, роздільний вивіз сміття? Я б довірила керувати країною натхненникам та ідеологам супер проекту «Казкове село Бобриця».

«Місцева політика – це місце, де можна довести ефективність різних політичних позицій, які є у державі. Тому що тут видно, як теоретичні ідеї впливають на реальне життя»

*віце-мер німецького  
міста Трір Норберт Нойхауз*



**Христина  
Морозова,**  
журналіст  
«Громадянського  
суспільства»

Уявіть, що ви в селі. Ні, ваша машина на загрузла на півколеса у калюжі. Ні, ваш айфон не їсть коза. І ні, топ-розвага тут – не сільський клуб із заколоченими вікнами, де під вечір можна скупитися алкоголем для культурного відпочинку. Ви в селі Бобриця за 33 кілометри від Києва, першому смарт-селі, яких з часом в Україні, сподіваємося, ставатиме все більше. За підрахунками експертів, в Україні близько 28 441 село. За нашими спостереженнями, в Україні поки що лише одне смарт-село. Чим Бобриця особлива? Давайте підійдемо до питання аналітично і розкладемо Бобрицю на складові.

## Стратегічний підхід

Ви думаєте, займатися стратегуванням, робити SWOT-аналіз можна лише у великих міжнародних компаніях? Зовсім ні. Бобриця знаходиться неподалік від Києва, більшість місцевих мешканців пра-

цюють в столиці, і багато хто має досвід роботи в бізнесі та зокрема менеджменті. А оскільки успішні інструменти можна використовувати для вирішення різноманітних задач, мешканці села вирішили провести серію стратегічних сесій, в яких взяли участь представники громади, голова сільради, депутати, працівники сільради, комунального підприємства і навіть настоятель храму. За словами місцевих мешканців і координаторів Бобрицького сільського благодійного фонду «Розвиток і благоустрій» Романа Іваненко і Тамари Сухенко, так простіше було познайомитися і одразу домовитися, які принципи, цінності поділяє громада, що є головним, яку сферу відповідальності кожен бере на себе. Завдяки такому підходу в майбутньому вдалося уникнути багатьох конфліктів і непорозумінь, оскільки актив одразу домовився, куди рухатися спільно. І тепер це перше село з власною мі-



сією, цінностями, банком ідей, списком завдань і планом дій. Потім це бачення майбутнього та цілі по напрямкам були представлені та обговорені на громадських слуханнях. Бобриця провела власну стратегічну сесію навіть раніше від Одеси.

### Бюджетне планування

Представники громади Бобриці вирішили вивести фінансові відносини у своєму селі на геть новий рівень. І для цього започаткували принципи, які є абсолютно в дусі проголошеного курсу на євроінтеграцію. Актив села замовив у міжнародної компанії офіційний аудит видатків місцевого бюджету та комунальних підприємств. Всі доходи і видатки абсолютно прозорі, звіти регулярно публікуються на офіційному сайті села.

Місцеві підприємці переєструвалися в Бобриці. В результаті місцевий бюджет було збільшено з 850 тис. грн. у 2014 році до 3,5 млн грн. у 2015 році. У 2019 році розмір річного бюджету Бобриці планують збільшити до 10 млн грн. А за 2015-19 рр. залучити до місцевого бюджету та витратити на розвиток і утримання інфраструктури



села 34 млн грн. В майбутньому планують активно залучати власки земельних ділянок, добровільні внески жителів та працювати за грантовими програмами.

### Організація роботи чиновників

Чи можуть чиновники чесно працювати за тисячу гривень? Ні, якщо ви, звісно, не вірите в казки. В казковому селі Бобриця живуть прагматичні люди, тому спільними зусиллями середня зарплатня пра-

цівників комунальних підприємств була збільшена з 1,200 грн/міс. до 4,100 грн/міс. Також комунальне підприємство «Бобриця» займається благоустроєм села і вивозом сміття. Оплата праці працівників сільради виросла у 1,7 рази. Фінансовий стан місцевої влади був не з легких: сільрада не мала навіть власного приміщення. Тепер приміщення майбутнього муніципалітету внесено до «Проекту детального планування центральної частини села» разом із дитячим садком



та громадським центром. Отже, як наслідок, маємо представників місцевої влади, що із набагато більшим ентузіазмом виконують свої обов'язки та мають конкретний стимул не цікавитися корупційними схемами та не займатися імітацією бурхливої діяльності.

## Благоустрій, ревіталізація

На початку оновлення села місцевою владою та мешканцями було організовано кілька суботників, тепер ліс відносно чистий. Але щоб зміни стали системними, члени фонду «Розвиток та благоустрій» розробили «Правила благоустрою», які були затверджені сільською радою та є обов'язковими для всіх жителів. Вони передбачають відповідальність за засмічення лісу та інших територій загального користування.

Також в Бобриці розроблено «Проект по влаштуванню зупинок громадського транспорту» та проведений конкурс архітекторів по дизайну конструкцій на зупинках. Також готова проектна документація по дорожній інфраструктурі, щоб облаштувати рухи по колу, пішохідні переходи.

В Бобриці реалізовано перший етап роздільного збору сміття. Кожен мешканець може здати скло, ПЕТ тару та макулатуру переробникам прямо в селі, двічі на тиждень відбувається вивіз побутових відходів. На в'їзді в село засіяні газони та висаджена алея платанів, які про всяк випадок прикуті до арматури, але це вже деталі. Також в багатьох ділянках села зусиллями мешканців встановлено 17 камер відеоспостереження.

## Спортивні і арт-фестивалі

А поки в Києві вже втомилися від численних барахолки та фестивалів їжі, Бобриця відпочиває у своє задоволення: гаражний розпродаж, Том Соєр Фест, ярмарок місцевих виробників, Bobritsyacross-country triathlon, концерт класичної музики в церкві... Це не просто потрібно бачити, найкраще – приїхати і взяти участь. Мрія творчих кіл села – створити в Бобриці міжнародну арт-резиденцію з численними Public Art об'єктами, куди будуть збиратися митці з усього світу. Чим не черговий привід пишатися власною країною?

## Канали комунікації

Бобриця озброїлася всіма сучасними технічними можливостями для різних груп населення: має власний сайт <http://www.bobrytsya.kiev.ua>, газету «Наша Бобриця», численні дошки оголошень і навіть групу на фейсбук.

А ще місцева поліція, допомога армії, оновлений бібліотечний фонд, програма стерилізації безпритульних тварин, вільна бібліотека для обміну літературою. В планах – готель, арт-резиденція, тренінговий центр, кав'ярня... І все це не просто забаганки, а продумані і логічні кроки на майбутнє.

«Маючи незалежність у прийнятті рішень та відчуваючи відповідальність за свою громаду, люди мають можливість влаштувати власні життя згідно зі своїми цінностями та розумінням спільного блага. Це і є демократія. Це і робить людей щасливими», – переконаний віце-мер німецького міста Трір Норберт Нойхауз. Трір дуже часто ставлять в приклад успішного перетворення занедбаного містечка на по-справжньому комфортний та розумний простір для життя. Норберт Нойхауз не був в Бобриці, але переконаний, йому б тут сподобалося. І найважливіше – волю до змін, наполегливість і успішний менеджмент можна масштабувати на всю країну, від найменшого села до величезного мегаполісу. Як саме, коли, хто це робитиме? Відповідь залежить від кожного з нас.

# МІСЦЕВЕ ТА ЕКОНОМІЧНЕ САМОВРЯДУВАННЯ

## ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

Діяльність USAID по допомозі місцевому самоврядуванню та муніципальному управлінню спрямована на поліпшення якості послуг, які надаються мешканцям місцевих громад, допомогу у

розробці незалежних і прозорих стратегічних підходів до фінансового планування та управління, залучення інвестицій та формування кращого бізнес-клімату у великих і малих містах та селах України.

## Ситуація

Економічне врядування – це ті інститути та системи, які забезпечують ведення економічної діяльності та є необхідними для того, щоб у країні відбувалося економічне зростання на широкій суспільній базі. Без забезпечення майнових прав та існування правових механізмів, які є справедливими та доступними для громадян, у країні не може існувати стимулів для заощаджень та інвестицій. Для того, щоб Україна стала стабільною та заможною державою, її система економічного врядування має сприяти дотриманню інтересів малого і середнього бізнесу та пересічних громадян.

Органи місцевого самоврядування мають залучати внутрішні та зовнішні капітальні інвестиції, навчитися ефективно управляти своїми бюджетами та, поряд з цим, дієвіше реагувати на запити та проблеми громадян.

## НАШІ ПРОГРАМИ

### Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ)-II

Цей проект сприяє ефективному та прозорому виконанню місцевих бюджетів, аби стимулювати соціально-економічний розвиток територіальних громад. ЗМФІ-II надає органам центральної та місцевої влади законодавчу, методологічну та організаційну підтримку у поширенні програмно-цільового методу бюджетної діяльності (ПЦДМ) на всі місцеві бюджети в Україні, а також забезпечує постійне навчання фахівців з питань ПЦДМ. На сьогодні, проект співпрацює з 15 містами у розробці та впровадженні багаторічних стратегій розвитку з використанням методів фінансової діяльності, які заохочують енергоефективність. Ще одним його завданням є підвищення рівня обізнаності громадян з процесами державного бюджетування, доходами та видатками бюджету.

### Програма розвитку державно-приватних партнерств

Ця програма має на меті сприяти розвитку в Україні державно-приватних партнерств (ДПП) як моделі співпраці між державою та приватним бізнесом. При цьому наголос робиться на залучення коштів та фахового досвіду приватного сектору з метою реалізації проектів, що забезпечують покращення інфраструктури та якості державних послуг як у міській, так і у сільській місцевості. До основних напрямів діяльності програми на-





У приміщенні міської реєстраційної палати відвідувачка знайомиться з матеріалами щодо реєстрації підприємства.

## Завдання допомоги

- Сприяти поліпшенню бізнес-клімату для діяльності малих та середніх підприємств в Україні.
- Надати підтримку містам у залученні інвестицій, розвитку підприємництва та створенні нових робочих місць.
- Допомогти містам покращити стан надання основних комунальних послуг.
- Сприяти впровадженню державно-приватних партнерств як моделі співпраці між державою та приватним сектором.
- Сприяти зниженню торговельних бар'єрів та гармонізації регуляторного середовища, аби надати підтримку Україні на шляху інтеграції до європейських та світових ринків.

лежать: 1) сприяння правовим та інституційним реформам; 2) допомога у створенні національного органу з питань ДПП для поєднання інтересів влади та приватного сектору; 3) навчання представників державного і приватного сектору з питань розробки та реалізації проєктів ДПП, а також інформування суспільства про потенційний вплив цих проєктів на вирішення питань соціально-економічного розвитку; 4) допомога у розробці та впровадженні 10 проєктів ДПП.

## Проект «Реформа комерційного права»

Аби сприяти реформуванню сфери комерційного права в Україні, проєкт надає органам влади допомогу у розробці законів і підзаконних актів з таких питань, як дерегуляція та лібералізація ведення бізнесу, банкрутство, корпоративне управління та захист прав інвесторів.

## «Впевнений бізнес – здорова громада»

Ця програма сприяє започаткуванню та впровадженню реформ, які є нагально потрібними для того, щоб протидіяти корупції та покращити середовище для малого і середнього підприємництва (МСП) в Україні. Заходи програми допомагають сформулювати ефективні шляхи комунікацій між МСП та владою, забезпечити безпосередню підтримку відповідним державним установам у зниженні адміністративних бар'єрів до діяльності бізнесу, а також залучити парламентарів до втілення тих реформаторських кроків, які були вироблені МСП.

## Проект «Лідерство у економічному врядуванні»

Проект підтримує та доповнює діяльність місцевих організацій, які мають доведений технічний досвід і навички, а також зміцнює їх потенціал до визначення необхідних

коректив державної політики та мотивування конкретних інституційних реформ. Він ставить перед собою три завдання: 1) визначити законодавчі, регуляторні та адміністративні кроки, необхідні для того, щоб поліпшити середовище діяльності малого і середнього бізнесу; 2) надати допомогу центральним і місцевим органам влади у розробці та впровадженні дієвих реформ на підтримку МСП; 3) надати підтримку зацікавленим структурам бізнес-спільноти у просуванні реформ, які є економічно обґрунтованими та передбачають відповідальний підхід до фіскальних потреб держави.

## СВІДЧЕННЯ УСПІХУ

### Зміцнення місцевої фінансової ініціативи

- Діяльність проекту з пілотно-го впровадження ПЦМ поширено на бюджети 694 територіальних громад, що представляють всі області України.
- Проект здійснив навчання 8,130 працівників фінансових підрозділів органів місцевої влади, які підготували загалом 39 тис. бюджетних програм в усіх областях України в 2014р.

- У новому Бюджетному кодексі передбачене впровадження ПЦМ на рівні місцевих бюджетів.

### Програма розвитку державно-приватних партнерств

- У співпраці з Американською торгівельною палатою в Україні, створено Центр з питань державно-приватного партнерства та розвитку інфраструктури – платформу, якою приватний бізнес може скористатися для обґрунтування законодавчих кроків і реформ у сфері ДПП. Центр також виконує функції сталого механізму, що об'єднує зусилля органів влади міст та інвесторів для створення перспективних ДПП у сферах інфраструктури та громадських послуг.

### Проект «Реформа комерційного права»

- Надав допомогу у розробці Концепції проекту Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»
- Сприяв розробці та просуванню законопроектів, які лібералізують діяльність бізнесу
- Підготував нову редакцію Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

### Партнери та виконавці програм:

**Проект «Реформа комерційного права»:** Центр комерційного права

**Зміцнення місцевої фінансової ініціативи:** Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД)

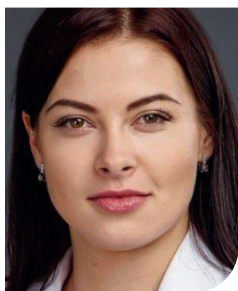
**Програма розвитку державно-приватних партнерств:** FHI 360

Додаткові відомості про ці та інші програми USAID Ви можете отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю за телефоном (044) 521-57-41, або завітавши на Інтернет-сторінку <http://www.usaid.gov/where-we-work/europe-and-eurasia/ukraine> чи на сторінку у соціальній мережі Facebook [www.facebook.com/USAIDUkraine](http://www.facebook.com/USAIDUkraine)



# СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ: феномен успіху першого благодійного магазину

Про соціальне підприємництво за кордоном вперше заговорили ще в 70-80-х роках. Найбільш популярними в усьому світі стали благодійні магазини, черітішопи (*charity* – благодійність, *shop* – магазин). Знайти такий магазин в Англії досить легко, в основному вони розташовані на жвавих вулицях – англійських *high street*. А от українці, тільки звикають до поняття соціального підприємництва. Першовідкривачами нової тенденції для нас стали Анна Уварова, Анна Грищенко та Олена Линькова, успішно запустивши свій проект, благодійний магазин одягу «Ласка». Що ж таке соціальне підприємництво і як запустити проект в нашій країні?



**Ольга Гвоздік,**  
журналіст  
«Громадянського  
суспільства»

Магазин «Ласка» відкрили за аналогією пітерського магазину «Спасибі»: люди приносять в магазин непотрібні речі. Ті, які відповідають модним трендам, продаються, а інші речі віддаються до дитбудинків та тим, кому вони потрібні. Кошти, виручені від продажу, також направляються на благодійність.

«Буквально кілька місяців тому всі заговорили про соціальне підприємництво. Багато людей не можуть зрозуміти, як ставитися до благодійних магазинів, вважаючи їх типовими «second hand», бо там продаються ношені речі», – розповідає засновниця магазину Ганна Грищенко. «Черітішопи» – це та ж комерційна діяльність, відкриваючи магазин, ви займаєтеся не тільки благодійністю, ви займаєтеся бізнесом, який вирішує певну соціальну проблему і віддає свій прибуток на благодійність. Це теж бізнес, тут працюють всі ті ж механізми, як і для будь-якого іншого бізне-

су. І чим краще працюють, тим ефективніший ви благодійник», – пояснює Анна Уварова.

## Соціальне підприємництво & соціально-орієнтований бізнес

Іноді виникає плутанина між поняттями соціального підприємництва та соціально спрямованого бізнесу. «Якщо бізнес розподіляє свій прибуток між власниками або віддає на інвестицію, то у соціального підприємництва є завжди ще одна стаття витрат – це благодійність», – розповідає Анна Уварова, – Соціально-спрямований бізнес, як правило, перераховує разову адресну допомогу, тоді як завданням соціального підприємництва є вирішення певного соціально-важливого питання.

Щодо функціонування благодійного магазину «Ласка»: своїм завданням засновниці вважають впровадження культури розумного споживання речей. «Ми вже

звикли, що поруч з контейнерами для збору відходів з'явилися бокси для збору пластику, але немає ще боксів для збору непотрібного текстилю. За кордоном уже давно діє механізм збору непотрібних речей, який забирає їх для подальшої переробки або для вторинного використання. А якщо непотрібні вам речі ще й продають, то за рахунок цього є і робочі місця, і відраховуються податки, і віддаються гроші на благодійність. Це впровадження культури розумного споживання», – коментує Анна Уварова.

### Як запрацював благодійний магазин

Перший український благодійний магазин зареєстрований як ФОП. «Необхідно вести договори, платити зарплату персоналу і сплачувати відповідні податки, – розповідає Анна Уварова, – На жаль, сьогодні держава не може запропонувати іншого способу бачення даного бізнесу».

Гроші для відкриття першого магазину засновницям вдалося отримати завдяки перемозі на фестивалі «Big Idea Fest». Ще в 2011 році проект Анни здобув перемогу на фестивалі, отримавши на розвиток 14 тис. грн.

«Цей фестиваль мав на меті роздати гранти соціальним і культур-



ним проектам. Ми стали одними з 4-х фіналістів. Не можу сказати, що це було складно. Просто знайшлися потрібні люди, які були готові допомогти. Напевно, фішка була ще в тому, що в Україні ніхто до цього не знав про такий напрямок, як благодійний магазин», – ділиться досвідом Анна Уварова.

Ще два невеликих гранти засновницям вдалося отримати від проекту «Рішення є» і «Sunday borsch». В рамках цих проектів люди у вихідний день збиралися разом, щоб послухати про різні соціальні і культурні ідеї. Вхідний

квиток коштував близько 100 грн., в кінці всі зібрані гроші передавалися переможцю. Тоді для «Ласки» вдалося залучити ще 3-4 тис. грн.

Дівчата не вважають себе досвідченими одержувачами грантів. «Зараз отримати гроші трошки простіше, ніж 4 роки тому. Наприклад, у Львові відкривають курси соціального підприємництва, на які запрошують потенційні компанії, які зацікавлені у фінансуванні даних проектів», – ділиться останньою інформацією Анна Уварова.

Перший магазин дівчат був на даху бару «Фазенда», тоді зацікавившись бізнесом, власники бару надали безкоштовно приміщення для «Ласки». Виручених грошей з продажу одягу з інтернет магазину, та отриманих грантів вистачило на ремонт приміщення під магазин і на покупки парової машини для обробки речей.

З тих пір «Ласка» переїхала до нового приміщення за іншою адресою, і готується до відкриття ще одного магазину в Києві. Як творців успішного бізнесу, дівчат запрошуюють представники крупного бізнесу, проводити тренінги для топ-менеджерів. «Якщо класно, ефективно працюєш, то на тебе звертає увагу й великий бізнес. Нам не так давно



дали трохи грошей для відкриття другого магазину. Ми не просили, нас просто запросили провести лекцію, але наш проект їм так сподобався, що навіть пожертвували гроші», – розповіла Анна Уварова.

До слова, у засновників «Ласки» не було раніше великого досвіду створення свого бізнесу. Лише Анна Грищенко раніше працювала в магазині одягу.

## Про вибір фондів, і кому допомагати

«У нас діє досить багато благодійних фондів. Серед них є ті, які можуть залишати близько 20% отриманих грошей у себе, для так званого свого забезпечення», – коментує Анна Грищенко. Так як засновники «Ласки» дорожили кожною копійкою, то хотіли, щоб всі перераховані гроші йшли на допомогу. Тому серед усіх фондів в Україні обрали для співпраці «Таблеточки» і «Happy Paw».

Зараз «Ласка» шукає нові благодійні фонди, які працюють з екологічними проектами.

## Шляхи просування бізнесу

Для пошуку і залучення клієнтів магазин «Ласка» використовує платформу соціальних мереж. «Так само свого часу допомогло «сара-

## Коментар експерта

Для нормального існування соціального підприємництва потрібні податкові пільги. З серпня 2015 року такі пільги існують. Соціальні підприємства (громадські організації чи звичайний бізнес) – мають право не платити податок на прибуток, якщо всі зароблені гроші вони витрачають на соціальні або благодійні цілі. Наприклад, все що заробили – витратили на допомогу дітям-сиротам чи військовим.

За таких умов громадська організація може одночасно отримувати благодійну допомогу без податків і займатися підприємницькою діяльністю для мобілізації додаткових коштів. Такою є світова практика. Дуже важливо зберегти податкові пільги для соціальних підприємств при проведенні чергової податкової реформи.



Податковий експерт  
Анастасія Красносільська

фанне радіо», – жартують дівчата, – Ми, особисто знаємо, що наша аудиторія в фейсбуці. А хтось взагалі працює в офлайн. Кожен вибирає свій шлях».

На території магазину проходять хенд-мейд дні: майстер класи з ліплення, живопису, плетіння килимків.

Свою популярність «Ласка» завойовує не тільки акціями, типовим розпродажем речей, але і організовує лекторії. «Ми вважаємо себе не просто магазином, а ще й освітньою платформою. Якщо ви вважаєте себе екологічним і економічним, то приходячи сюди ви ним

стаєте. До нас приходять зацікавлені люди, ми говоримо про соціальне підприємництво, про розумне використання речей, екологію», – коментує Ганна Грищенко.

Не так давно в одному з торгових центрів з'явився бокс по збору одягу від «Ласки». Бокс в торгових центрах дуже ефективний. За словами дівчат, вони спочатку планували ставити кілька таких боксів, але вчасно відмовилися, оскільки люди стали зносити дуже багато речей. «Якщо б ми поставили ще один бокс, то наш магазин не витримав би потоку. Або довелося б віддавати всі речі на соціалку, але губився б весь ефект магазину. Ми в першу чергу магазин, який продає речі, а гроші віддає на благодійність», – говорить Грищенко.

Часто в магазин віддають цікаві речі, від українських артистів. Залучення відомих людей – теж частина роботи з піар-просування, і своїм іміджем. У магазині можна також знайти нові речі від українських дизайнерів, на території діє бар і пральня.

Сьогодні магазин повністю прибутковий, дівчата справно платять зарплату персоналу і всі необхідні податки. За півроку від «Ласки» перерахували в середньому 22 тис. грн. на благодійні фонди, в подальшому планують вийти до 30 тис. грн.



# ГРОМАДСЬКІСТЬ ЧЕКАЄ НА ВИКОНАННЯ ОБІЦЯНОК СААКАШВІЛІ

Призначення Міхеїла Саакашвілі головою Одеської ОДА було неочікуваним підходом з боку президента України Петра Порошенка щодо кадрової політики на місцях. Колишній очільник цілої країни тепер вже четвертий місяць намагається перетворити одеський регіон на полігон реформ, який в майбутньому може послугувати прикладом для всієї країни.



**Марія Тимошук,**  
журналіст  
«Громадське.Одеса»

## Великі сподівання

Призначення Саакашвілі на посаду голови Одеської ОДА було овіяне чутками та до останнього моменту більше здавалося на фантастичну історію, аніж на правду. Однак, близько чотирьох місяців тому, 30 травня, президент України Петро Порошенко представив нового очільника області.

На ситуації в регіоні завжди позначалися кулуарні міждолигархічні ігри. Прикордоння, порти та інфраструктура Одещини постійно потрапляють в ареал інтересів українських бізнес-кланів. Людина Коломойського Ігор Палиця, який очолював Одеську ОДА до призначення Саакашвілі, не користувався довірою з боку президента. Про це свідчить хоча б той факт, що за рік на посаді йому так і не вдалося погодити голів районних адміністрацій з президентом. Тим часом сам регіон за цей час все більше потрапляв у сферу впливу команди Коломойського. Тому на допомогу був прикликаний Міхеїл Саакашвілі – людина з міжнародною репутацією одного з найуспішніших реформаторів. Великі надії президент покладає на Саакашвілі та його команду.

Під час представлення Саакашвілі на нову посаду Порошенко наголосив, що новий очільник ОДА зможе подарувати перспективи регіону.

«Нам треба мобілізуватися, консолідуватися. Нам потрібна підтримка одеситів і Одещини для того, щоб змінити ситуацію на краще. Я би хотів, щоб одесити вже за рік могли сказати, що вони живуть краще. Саме для цього я призначаю Міхеїла Саакашвілі», – сказав Петро Порошенко.

За мету новому голові Одеської облдержадміністрації поставили боротьбу з корупцією в регіоні.

## Антикорупційний наступ

З перших днів на новій посаді Саакашвілі стикнувся з «обважнілим» апаратом Одеської ОДА, який він вважав неефективним. На той момент колектив налічував близько 800 працівників в 27 підрозділах. В липні голова Одеської облдержадміністрації підписав розпорядження про скорочення чисельності працівників ОДА вдвічі – до 401 особи та 13 підрозділів. Натомість до команди голови ОДА прийшли волонтери та громадські активісти, яким



надається змога реалізовувати свої амбітні плани щодо змін в області.

Таким чином до команди голови Одеської ОДА потрапив і Олексій Чорний, який відомий в Одесі своєю громадською діяльністю. «В Одеській ОДА ми зараз куруємо напрямок, спрямований на боротьбу з корупцією. До нас звертаються громадяни щодо корупційних схем, з якими вони стикаються. Ми намагаємося викривати такі факти та співпрацювати з правоохоронними органами в цьому напрямку», – говорить Олексій Чорний.

За словами активіста вони починали свою роботу, як волонтери, а пізніше міжнародний фонд запропонував підтримати їхню ініціативу фінансово. На думку Олексія Чорного, це стало можливо і завдяки авторитету Міхеїла Саакашвілі.

Своїх людей Саакашвілі поставив і на чолі одеської обласної міліції та прокуратури. Грузини Георгій

Лорткіпанідзе та Давид Сакварелідзе очолили відповідні служби. «Грузинізація» правоохоронних відомств має посприяти реалізації антикорупційного натиску Саакашвілі.

«Я не міг комунікувати з колишнім головним прокурором області. Я пересилав йому десятки справ, на які не отримав жодної реакції. З новим прокурором тим, хто грабує країну, буде непереливки. Наша мета – спіймати велику рибу», – прокоментував призначення Давида Сакварелідзе на посаду головного прокурора Одеської області Міхеїл Саакашвілі.

Також Саакашвілі провів конкурс на заміщення вакантних посад голів 26 районних адміністрацій. Усього заявки на участь подали близько 6,5 тисяч осіб. Вже призначено 6 нових голів, решта чекає ухвалення в Адміністрації президента.

За ініціативи Саакашвілі при ОДА створено Економічну раду, подібну до тієї, яка функціонувала в Сінгапурі на момент реформ. Дорадчий орган має допомогти комунікації між представниками бізнесу, та керівництвом МВС, СБУ, податкової служби, міської влади. Все це спрямовано не лише на викорінення корупції, але й на створення сприятливого інвестиційного клімату в регіоні.

### Центр адміністративних послуг та митниця

Вже в жовтні має стартувати амбітний проект Саакашвілі, який отримав назву «Точка рішень». Насправді це є проект створення Центру адміністративних послуг на зразок грузинського Будинку юстиції, в якому громадяни можуть отримати максимальну кількість адміністративних сервісів з видачі та оформ-

лення документів. Почати планують з 50 послуг, чимала кількість яких буде делегована Центру самим Міністерством юстиції. З часом спектр сервісів планують розширити до 250. Все це має на меті пришвидшити процес видачі документів, зробити його більш прозорим та якісним. Вже завершився набір адміністраторів майбутнього центру, завершуються останні приготування для відкриття приміщення.

Інший фронт боротьби з корупцією знаходиться у сфері митного контролю. «Вже наступного року ми плануємо відкрити новий центр надання митних послуг. Це новий реформаторський підхід. І хоча наші права впливу у цьому відомстві дуже обмежені, однак, ми вже протягом 4 місяців намагаємося взяти ситуацію під контроль», – пояснює помічник Саакашвілі Антон Гніденко під час регіональної дискусії з протидії корупції Transparency International в Одесі.

Голова Одеської ОДА неодноразово публічно заявляв про процвітання контрабанди та корупції в портовій індустрії. В липні Саакашвілі власноруч привіз з Києва до Іллічівська наказ про відсторонення начальника Іллічівського порту Юрія Крука від виконання своїх обов'язків. Однак, незважаючи на такі радикальні міри, побороти тотальну корумпованість митниці очільнику ОДА не вдається. Причина полягає в обмеженості його впливу на цю сферу.

Натомість Саакашвілі пропонує створення зовсім нового підходу щодо митного контролю в області. Поки що це може стати пілотним проектом, який пошириться лише на одеський регіон, а пізніше, якщо практика виявиться вдалою, досвід зможуть перейняти і в інших областях. За чутками, очолити новий Центр митного контролю може заступник голови Одеської ОДА 25-річна Юлія Марушевська, яка подала свою кандидатуру на конкурс очільника Одеської митниці. Те, що у молодій заступниці немає

досвіду у роботі з митницею, Саакашвілі чомусь не лякає. Саме ж це рішення викликає чимало питань.

## Багато обіцянок, мало результатів

В інтерв'ю «Радіо Свобода» радник Саакашвілі Саша Боровик заявив, що чимало ініціатив адміністрації неможливо втілити через недосконалість українського законодавства та обмеженість повноважень адміністрації. Те, що крісло голови облдержадміністрації зафіксує для Саакашвілі, очевидно. Бажання змін в області навіть за сприяння президента, однак з юридично обмеженими повноваженнями, стає важким завданням. На сайті президента набирає популярності електронна петиція щодо призначення Саакашвілі прем'єр-міністром України. На сьогодні її підписали більше 30000 осіб. Звичайно, ця посада наділила би грузинського реформатора ширшими повноваженнями. Сам же Саакашвілі неодноразово заперечував можливість свого призначення на пост прем'єра.

За чотири місяці при владі Саакашвілі вдалося дати багато обіцянок. Однак їх виконання натикнулося на недосконалість державної системи управління. Більшість із них зараз знаходяться у процесі виконання.

За результатами дослідження Європейського інституту соціальних комунікацій, більшість одеситів все-таки не втрачають надію щодо реалізації амбітних планів Саакашвілі: 58,3% опитаних позитивно розцінили його роботу на посаді керівника області, а 36,6% – негативно. Згідно цього ж дослідження рівень довіри до голови ОДА все ще залишається досить високим. Та чи втіляться великі сподівання в реальні результати? Поки що Саакашвілі залишається улюбленцем публіки, формуючи щодо себе образ «поборника корупції». Однак від любові натовпу до його ненависті один крок.

## Думка громадськості:

**Віталій Устименко,**  
громадський активіст

Робота дійсно ведеться і досить інтенсивна. Кожна до того недоторкана державна/контролююча структура зачеплена, і це важливо. На жаль, немає глибини цього «зачеплення», але на даному етапі цього годі й чекати. І це нормально. Досі відсутній повноцінний зв'язок між громадськістю і ОДА. До речі, велику вагу Саакашвілі надає місцевим волонтерам при ОДА, які, насправді, мало до чого здатні в принципі. Зрозумілий його акцент, але не варто ризикувати успішністю реформ задля загравання з місцевими. Тим паче, загравати нема з ким.

Загалом, я, як і одразу після призначення, вважаю за щастя, що ми маємо такого голову ОДА. Сподіваюсь, він тут затримається. Навіть коли він піде – залишиться практика, яка була проведена і якої ніколи не було на півдні та й мало де в Україні та у Східній Європі. І це найважливіше.

**Михайло Голубєв,**  
громадський активіст

Немає враження, що команда Саакашвілі до кінця розібралася, на кого може, а на кого не може сподіватися в Одесі. Однак одеське середовище складне, для «людей, що звалилися з місяця» 100 днів – термін недостатній, щоб у всьому розібратися. Потрібен час.

**Ірина Медушевська, блогер**

Погодьтеся, він – бренд, уся увага зараз звернута на Одесу, про нас почали говорити. І це дуже добре для міста. Кредит довіри, який був виданий Саакашвілі, величезний, я не знаю ще такого губернатора, на якого покладалося стільки надій. Але я чітко розумію, що Саакашвілі – пряме президентське призначення. Як людина може боротися з владою, будучи сама владою, мені не зрозуміло.

# «NATIONAL CIVIC AGENDA»

## Порядок денний реформ для розвитку громадянського суспільства в Україні

### Пропоновані рішення

#### У сфері легалізації організацій громадянського суспільства:

- Скоротити строки реєстрації усіх видів організацій громадянського суспільства;
- Створити «єдине вікно» для реєстрації усіх видів організацій громадянського суспільства та отримання ними статусу неприбутковості;
- Перевести реєстрацію організацій громадянського суспільства у центри надання адміністративних послуг.

#### У сфері оподаткування благодійництва та громадської діяльності:

- Зменшити податкові відрахування з благодійної допомоги людям (не використовувати прогресивні ставки податку до доходів фізичних осіб у вигляді благодійної допомоги);
- Скасувати оподаткування благодійних смс-повідомлень (скасувати для операторів мобільного зв'язку податок на прибуток, ПДВ та пенсійний збір з благодійних смс);
- Підвищити розмір неоподаткованої нецільової благодійної допомоги до рівня прожиткового мінімуму (сукупно на рік);
- Запровадити знижену ставку податку на додану вартість для соціально важливих товарів і послуг (відповідно до директив ЄС);
- Визнати право представництва іноземних неурядових організацій

платити податок на прибуток з коштів, які збираються та витрачаються на соціальні благодійні цілі в Україні.

#### У сфері підтримки соціального підприємництва та державної фінансової підтримки громадських ініціатив:

- Надати благодійним організаціям право брати участь в конкурсах на отримання державної фінансової підтримки для соціальних проектів;
- Передбачити обов'язкове включення до державного та місцевого бюджетів видатків для фінансової підтримки на конкурсних засадах проектів і програм організацій громадянського суспільства;
- Передбачити єдиний для всіх органів виконавчої влади конкурсний порядок розподілу коштів державної фінансової підтримки програм та проектів організацій громадянського суспільства;
- Запровадити конкурсний порядок визначення виконавців заходів державних та місцевих цільових програм та передбачити право організацій громадянського суспільства брати участь у відповідних конкурсах;

#### У сфері залучення громадських та благодійних організацій до надання соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів:

- Перейти до системи замовлення (закупівлі) соціальних послуг у недержавних суб'єктів (організації

### Проект USAID «Громадяни в дії»

Український незалежний центр політичних досліджень

громадянського суспільства або бізнес-кампанії);

- Розробити та ухвалити державні стандарти якості соціальних послуг, універсальні для надавачів таких послуг незалежно від форми власності;
- Затвердити актом Кабінету Міністрів України перелік соціальних послуг, які обов'язково фінансуються за рахунок бюджетних коштів;
- Визначити критерії та порядок державних перевірок та публічної звітності суб'єктів усіх форм власності та підпорядкування, що надають соціальні послуги;

#### У сфері забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації політики на всіх рівнях:

- Ухвалити у кожній територіальній громаді статут територіальної громади та положення про механізми громадської участі:
  - порядок реалізації місцевої ініціативи;
  - порядок проведення громадських слухань;
  - порядок консультацій із громадськістю;
  - порядок громадської експер-



тизи діяльності виконавчих органів місцевої ради;

- порядок звітування про свою діяльність міських(сільських, селищних) голів і депутатів місцевих рад;

#### У сфері захисту свободи мирних зібрань:

- Визначити обов'язки держави із захисту свободи мирних зібрань;
- Встановити вичерпний перелік підстав для обмеження та заборони мирних зібрань;
- Гарантувати можливість проведення спонтанних зібрань, контр-зібрань, одночасних зібрань;
- Скасувати місцеві порядки проведення мирних зібрань, затверджені рішеннями органів місцевого самоврядування.

#### У сфері реалізації державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства:

- Відновити державну політику сприяння розвитку громадянського суспільства. Уточнити цілі,

завдання та пріоритетні заходи цієї політики сприяння.

- Створити на рині Уряду, міжвідомчу координаційну раду з питань сприяння розвитку громадянського суспільства з обов'язковим залученням представників організацій громадянського суспільства.

- Визначити члена уряду, безпосередньо відповідального за фор-

мування та реалізацію державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства;

- Передбачити обов'язкову експертизу проектів публічно-правових рішень (проектів законів та постанов Кабінету Міністрів України) на відповідність принципам і цілям державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства;

- Підвищити організаційну і кадрову спроможність структурних підрозділів органів влади які відповідають за зв'язки з громадськістю.

- Забезпечити методичну підтримку та підвищення кваліфікації державних службовців щодо реалізації державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства.

- Створити державний Фонд сприяння розвитку громадянського суспільства для надання фінансової підтримки громадським ініціативам, спрямованим на розвиток громадянського суспільства.

Повний текст документу  
можна переглянути  
на сайті  
[civicagenda.strikingly.com](http://civicagenda.strikingly.com)





**USAID**  
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ



**УНЦПД**

УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ЦЕНТР ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ



ГРОМАДЯНИ  
В ДІЇ

**Є ПИТАННЯ?  
ДЗВОНІТЬ**



## ГАРЯЧА ЛІНІЯ

реєстрація громадських і  
благодійних організацій

**(044) 227 54 20**

@ [ucipr.info@gmail.com](mailto:ucipr.info@gmail.com)

f [fb.com/UCIPR](https://fb.com/UCIPR)

w [ucipr.org.ua](http://ucipr.org.ua)

# п'ять простих кроків ЯК ЗАРЕЄСТРУВАТИ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ?

ГРОМАДЯНИ В ДІЇ

Станом на 1 січня 2015 року в Україні близько **15 000** благодійних організацій.  
На що жертвували кошти українці протягом 2014 року?  
Загальну суму пожертв — **8 725 760 206** грн.  
**63%** українців жертвували кошти протягом 2014 року.

Найчастіше українці жертвували на допомогу, %\*



\* Дані з публікації дослідження, проведеного Представництвом ООН та Програмою «Волонтери ООН»

## Найменування благодійного фонду

**БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ** «ЗРОБИМО УКРАЇНУ ЄДИНОЮ»

організаційно-правова форма

власна назва

Найменування благодійного фонду складається з 2-х частин:  
організаційно-правової форми і власної назви.

Організаційно-правова форма: благодійна організація  
У власну назву можна включити вид благодійної організації.

## Сфери, у яких можна здійснювати діяльність:

- 1) освіта;
- 2) охорона здоров'я;
- 3) екологія, охорона довкілля та захист тварин;
- 4) запобігання природним і техногенним катастрофам, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів;
- 5) опіка і піклування;
- 6) соціальний захист;
- 7) культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;
- 8) наука і наукові дослідження;
- 9) спорт і фізична культура;
- 10) права людини;
- 11) розвиток територіальних громад;
- 12) розвиток міжнародної співпраці України;
- 13) стимулювання розвитку економіки;
- 14) сприяння здійсненню програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища в Україні;
- 15) сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану.

**Благодійна організація** — це юридична особа, основною метою якої є здійснення благодійної діяльності в одній чи кількох сферах.

**Благодійна діяльність** — це добровільна особиста або майнова допомога іншій особі, що не передбачає отримання благодійником винагороди чи прибутку.

**Благодійний фонд** — це благодійна організація, яка діє на підставі статуту, має учасників та управляється учасниками, які не зобов'язані передавати цій організації будь-які активи для досягнення цілей благодійної діяльності. Активи благодійного фонду можуть формуватися учасниками та/або іншими благодійниками.

## Благодійна організація може бути утворена у кількох видах:

- Благодійний фонд
- Благодійне товариство
- Благодійна установа

## Власна назва благодійного фонду не може містити:

- найменування органу влади: міністерство, агентство, служба, інспекція, комітет, адміністрація, прокуратура, суд;
- слова державний, комунальний та похідні від них;
- найменування не може бути тотожним найменуванню іншої юридичної особи.

## Благодійний фонд не може:

- надавати благодійну допомогу політичним партіям або від імені політичних партій, а також брати участь у виборчій агітації;
- надавати позики або кредити членам органів управління благодійного фонду;
- залучати учасників фонду та органи управління як бенефіціарів благодійних програм.

## Провести установчі збори

Засновниками можуть бути повнолітні особи або юридичні особи (крім юридичних осіб публічного права, тобто державних органів, органів місцевого самоврядування, ними створених юридичних осіб).

Достатньо одного засновника.



## Затвердити статут

Статут повинен містити:

- найменування
- цілі та сфери благодійної діяльності
- органи управління, склад, компетенцію, порядок діяльності
- порядок внесення змін до статуту
- джерела активів (доходів), порядок контролю і звітності
- підстави та порядок припинення фонду, у тому числі порядок розподілу активів

## Підготувати пакет документів

- Реєстраційна картка на проведення державної реєстрації юридичної особи (Форма 1)
- Рішення або протокол установчих зборів (рішення засновників)\*
- Статут у 2х примірниках
- Документ (квитанція), що засвідчує внесення реєстраційного збору за проведення державної реєстрації юридичної особи.

\*Якщо Фонд створює одна особа – оформлюється рішення, якщо дві особи – протокол.



## Оплатити послуги з реєстрації

За проведення державної реєстрації благодійного фонду сплачується реєстраційний збір у розмірі три неоподатковуваних мінімумів доходів громадян — 51 грн.

Документом, що підтверджує внесення реєстраційного збору, є копія квитанції, виданої банком, або копія платіжного доручення з відміткою банку.

## Подати пакет документів

Реєструє благодійний фонд – державний реєстратор. У більшості населених пунктах ці послуги надаються у Центрах надання адміністративних послуг (ЦНАП).

До ЦНАПу потрібно подати повний пакет документів. Вимагати додаткові документи державному реєстратору забороняється (ч.8 статті 24 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців»).



Реєстрація здійснюється за місцезнаходженням протягом 3 робочих днів.

Засновники мають право обрати будь-яке місцезнаходження.

Місцезнаходження (юридичну адресу) НЕ обов'язково зазначати у статуті.

### Увага!

На відміну від громадських об'єднань, благодійний фонд реєструється тільки зі статусом юридичної особи

## Отримати відповідь

Державний реєстратор може прийняти одне з трьох рішень:

- рішення про реєстрацію
- про відмову у реєстрації
- про залишення документів без розгляду по суті



У разі реєстрації отримати:

1. Виписку з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців\*;
2. Один примірник статуту з позначкою про реєстрацію.

### \*Зверніть увагу!

Благодійний фонд одразу після реєстрації ставиться на облік до податкового органу, Пенсійного фонду та статистики. Відомості про це зазначаються у Виписці з Єдиного державного реєстру.